

СТАНОВИЩЕ

Относно представените материали за получаване на образователната и научна степен „доктор” на **МИТКО ЕМИЛОВ ЗЛАТАНОВ**, катедра „Скулптура”, ФИИ към НХА, Научна специалност: 05.08.04 – „Изкуствознание и изобразително изкуство”, при проведен конкурс и протоколи №2 и №8 от 4.11.2012 и 28.11.2012г на ФИИ и ФПИ при НХА

МОНУМЕНТИТЕ-АНСАМБЛИ В БЪЛГАРИЯ ОТ 60-ТЕ ДО 80-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК. АРХИТЕКТУРНО-СКУЛПТУРНОТО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В ПРОСТРАНСТВЕНАТА СТРУКТУРА

От доц. д-р арх. Веселина Грънчарова

Асистент Митко Емилов Златанов е завършил художествено училище, София. В 2006г. завършва магистърска степен в специалност „Скулптура” в Националната художествена академия при проф. Крум Дамянав. От 2006г. работи като хоноруван преподавател по скулптура в ПГ по ИИ „Проф. Николай Райнов“, София. А от 2008г. работи като хоноруван преподавател по моделиране в катедра „Рисуване и моделиране“ при Архитектурния факултет на УАСГ, София. От 2012г. с издържан конкурс (в конкуренция с други 5 кандидати) спечелва редовна аспирантура в катедра Скулптура на НХА.

Още като студент участва със собствени творби в колективни изложби, и заедно с годините на дипломиран скулптор Митко Златанов той има над 13 участия в пленери и общи изложби у нас и в чужбина. За това кратко време той има сериозни професионални реализации в София и в провинцията, както и спечелена стипендия за лятна академия в Залцбург, Австрия.

В разглежданите сега материали за получаване на научна и образователна степен „доктор” Митко Златанов е представил на първо място докторантския си труд, автореферат, автобиография, както и списък на публикациите си (доклади, представени на научните конференции в 2013г. и 2014г.)

Докторантският труд „*Монументите-ансамбли в България от 60-те до 80-те години на ХХ век. Архитектурно-скулптурното взаимодействие в*

пространствената структура” се състои от 250 страници текстова част и списък с ползваната литература със 170 заглавия. Отделна албумна част включва 2 папки с приложения, текстови обяснения и 494 илюстрации. Текстът му е с ясна и последователна структура: Увод, 3 глави и Заключение. Наблягам на факта със структурата на текста като едно задължително и в случая добро постижение за млад изследовател, а също и като предпоставка за успешно развитие на избраната тема.

УВОД. В уводния текст Митко Златанов е очертал ясно обхвата и целта на разработката си. Обосновал е избора на темата си с факта, че монументите-ансамбли от 60-те години насам са непълно изследвани и то най-вече по отношение на тяхната *геометрия* (пространствената структура на архитектурно-скулптурното взаимодействие на геометрично равнище) – като един важен фактор за всяка скулптурна творба и за всеки скулптор. Подробно разработеното *дърво на целите* доказва уменията на докторанта да структурира разработката си и постъпателно да анализира и реализира поставената си цел.

В увода е анонсиран и метода на изследване, който се базира основно на системно-структурния анализ, като вниманието е фокусирано върху възможностите, които предоставя в частност геометричния анализ.

Проследени са многообразните термини, които са ползвани в специализираната литература (предимно тази от 70-те и 80-те години), като са анализирани в етимологичен и семантичен аспект. Коментирайки отделните случаи от практиката и съответно отразени в специализираната литература, докторантът се е спрял на обобщаващ термин, който той намира за най-подходящ за своята разработка – именно „монументи-ансамбли”.

В ГЛАВА ПЪРВА е направен преглед на теоретичните анализи и изкуствоведски текстове от специализирания печат от разглеждания период. Коментиран е синтезът на архитектурата с другите пластичните изкуства и в частност – с монументалната скулптура, като този анализ е проследен във времето (по-обобщено през 50-те години, и по-разширено през периода 60-те до 80-те години на миналия век). Кратък коментар върху идеологията на разглеждания период освобождава разработката от исторически наслоения и дава възможност на докторанта да се съсредоточи само върху чисто професионалните проблеми и по-

конкретно върху проблема за взаимодействието на архитектурно-скулптурата пространствена структура на монументите-ансамбли.

Във ВТОРА ГЛАВА акцентът пада върху избора на метод за анализ на поставената задача. Докторантът е преценил, че *системно-структурният анализ* е най-подходящ за целта на неговото изследване. Същевременно е стеснил обхвата му до проблемите на *геометрията* на даден ансамбъл, като се е насочил към специфичните му характеристики – симетрия, ритъм, вид, тип и степен на взаимодействие, разчлененост, структурираност на всяка една система... Тези характеристики от своя страна са отнесени и към контекста на системата, нейната среда (в случая нейната надсистема).

В тази част от разработката Митко Златанов доказва, че може да изгради и обоснове собствен метод на проучване, като същевременно е отворен за комуникация и с теоретични области от други изкуства и науки, както в случая с елементи от архитектурознанието и математиката.

ТРЕТА ГЛАВА (всъщност акцентът на дисертацията) е посветена на същинския анализ на монументите-ансамбли от разглеждания период. Макар и накратко, са разгледани 22 обекта от предшестващите периоди (от Освобождението до 1944г и от 1944 до 1959г.), което дава възможност на дисертанта да направи задълбочен сравнителен анализ с обектите от периода на 60-80-те години. За това му помага избраната методика на анализ в предишните глави, както и акцентираното разглеждане на факторите симетрия, ритъм, насоченост и т.н., отнесени към 27 конкретни обекти от 60-те години насам.

Накрая, като логичен завършек на извършената изследователска работа трябва да се отчете, че Митко Златанов разработва стройна система за *типологизиране на обектите*. Докторантът достига до една **методика за обследване на пространствената структура на монументите-ансамбли**, която в случая той демонстрира с конкретни примери от практиката и обобщава в табличен вид. Тук може да се проследят трите групи фактори, засягащи 1.Взаимодействието на монумента с околното среда, 2.Геометричната организация на монумента и 3.Взаимодействието на архитектурата и скулптурата. В йерархичен порядък може да се отчетат съставните елементи (подфактори), които позволяват всеки един обект да се анализира в

дълбочина като например *степен на обвързаност, вид симетрия, водещ ритъм, характер на околната среда, степен на влияние* и т.н. и т.н. Трябва специално да се отбележи приложимостта на тази методика въобще към скулптурното творчество на ансамбли, която и занапред би дала възможност да се теоретизира и да се увеличава познанието в тази област.

Между другото докторантът е направил и някои констатации, които, макар и малко встрани от набелязаната тема, засягат скулптурната практика като цяло (например факта, че в тези години скулптурната практика изпреварва теорията, че художествените постижения се развиват независимо от някои идеологически постулати на времето и др.). Така от един сравнително ограничен обхват, поставен в началото на разработката, дисертацията се превръща в **преглед с национален обхват и значение** на мемориалите-ансамбли от разглеждания период. Не е известен друг подобен материал, в който да е правен такъв обзор, по такъв начин и така целенасочено. Това определено повишава качествата на разработката.

ИЛЮСТРАТИВНИЯ МАТЕРИАЛ

Папката с илюстрациите прави впечатление първо с количествените си измерения. Обхванати са 22+27 обекта с близо 500 илюстрации, в т.ч. текстови обяснения, ситуации, изгледи от няколко страни и детайли. Материалът се отличава и с пълнотата и качеството на снимковия материал, както и със специфичната графична обработка, приложена към основните композиционни характеристики на монументите-ансамбли.

ПРИНОСНИ МОМЕНТИ

1. На първо място и като цялостен принос ще посоча това, че представената разработка **обогаत्याва теорията за синтеза** на архитектурата и скулптурата, в частност – архитектурата и големите скулптурни ансамбли.
2. За първи път монументите-ансамбли от периода на 60-80-те години на миналия век са обхванати и анализирани цялостно в **самостоятелна типологична група**.
3. За първи път в областта на скулптурната теория е изведен проблемът за **пространствената структура** на монументите-ансамбли. И съответно е разработен като *система*.

4. За първи път е предложен и експериментиран нов **геометричен подход** в рамките на системно-структурния анализ.

5. А като най-доброто и значимо постижение на дисертационния труд отбелязвам, че той би могъл да се включи **към учебната програма** за студентите по скулптура и архитектура (разбира се подходящо обработен), като с това отчитам най-общо казано неговата *полезност*.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Всичко казано дотук за дисертационния труд, заедно с характеристиката на самия докторант като амбициозен млад човек и творец, както и личностните му качества на отговорен човек и професионалист (когото познавам още от студентските му години), ми дава основание да пристъпя с лекота към обобщение на дейността на кандидата.

Отчитам, че за времето на аспирантурата си (специално отбелязвам, че той е един от малкото, които се вписаха в законово определения срок), МИТКО ЗЛАТАНОВ показва много добра реализация на потенциалните си качества. Бих казала дори, че за този кратък срок е направил видим скок в развитието си на изследовател.

Като отчитам изявения му интерес към теоретична работа, професионалното му израстване за тези 3 учебни години на докторант, и най-вече добрите резултати от докторантския му труд, с убеденост предлагам на уважаемото жури да му присъди научната и образователна степен „доктор“.

24.04.2016 г.

доц. д-р арх. В. Грънчарова